

A csodálatos üvegketrec

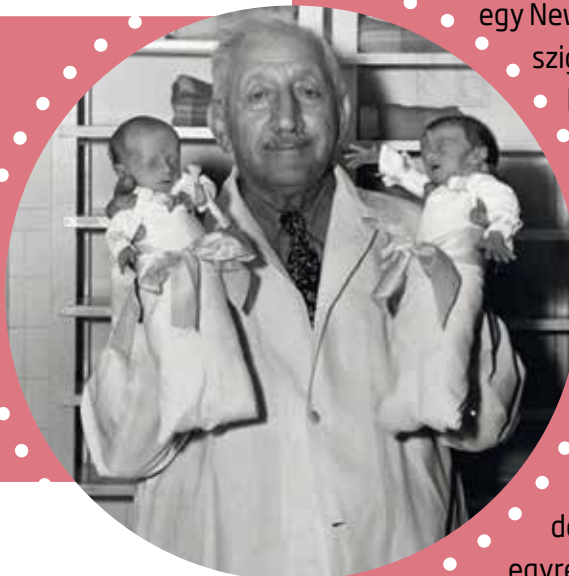
Orvosok, mossatok kezét klórmésszel, és sokkal kevesebb szülő anya és csecsemő hal meg! Erre figyelmeztette a magyar Semmelweis (ejtsd: zemmlvejsz) Ignác orvostársait, de azok nem hallgattak rá. Kinevették, vádolták, elhallgattatták – és a nők meg a gyerekek ezreit vitte el továbbra is a bakteriális fertőzés, amelyet többek között

épp az orvosok és orvostanhallgatók terjesztettek. Semmelweis húsz évig harcolt reménytelenül az igazáért és a megmenthető életekért, de csak 1865-ben bekövetkezett halála után kezdték elfogadni nézeteit.

Ugyanebben az időben francia orvosok a koraszülött gyerekek életben tartására

„csecsemőmelegítő eszközökkel” kísérleteztek: forróvizet palackokkal, duplafalú dobozban keringetett meleg vízzel.

Tudtad? A csecsemők melegen tartásának ötletét az orvosok a parasztoktól vették: a francia vidéken ugyanis népszerűek voltak a meleg vízzel működő faszerkezetek, amelyekkel a frissen született, pelyhes kiscsirkéket tartották életben.

Még azt is felismerték, hogy önmagában a meleg nem elég: a levegő páráztatására, speciális táplálásra, teljes elkülönítésre és higiénia (nagy tisztaságra) van szükség. A fejlesztések mégis megrekedtek, a készülékek kezdetlegesek maradtak – ám történetük folytatódott az Amerikai Egyesült Államokban. Itt egy francia születésű orvos, Martin Arthur Couney (ejtsd: martin áször kóni) igyekezett elfogadtatni a korabeli kórházakkal, hogy különleges gyerekmentő készülékekkel, az *inkubátorokkal* sok-sok halálra ítélt újszülöttet lehetne megmenteni.

Az *inkubátor* kifejezésben a latin eredetű *cubo* (fekszik) szó arra utal, hogy a tyúk a testével melegíti a tojásokat.

Couney doktor ugyanazokba a falakba ütközött, mint Semmelweis, de nem adta fel. Mivel a kórházakban nem akartak inkubátorokkal segíteni

a kisbabákon, szervezett hát egy újszülött osztályt ő maga – a kor Amerikájának legnagyobb forgalmú szórakoztató komplexumában, a Luna Parkban, egy New York (ejtsd: nyújork) melletti szigeten. 1896-tól itt sok millió látogató tekinthetett meg afféle vásári látványosságként, 25 centért, meghökkentő üvegkalitkákban mutogatott aprócska, furcsa színű, töpörödött, de életben tartott csecsemőket. A belépődíjak nemcsak azt tették lehetővé, hogy a szülőknek ne kelljen fizetniük, de még újabb és újabb, sőt egyre jobb inkubátorok építésére is futotta. És ha bárhol, Amerika-szerte, nagy fesztivált, cirkuszi ünnepet, mulatságot, kiállítást rendeztek, Couney doktor és tanítványai rendületlenül utaztatták a készülékeket és a gyerekeket, közel ötven éven át – amíg a második világháborút követően végre a kórházak gyerekosztályaiba is beköltöztek a fejlett inkubátorok.

A Luna Parknak és a sok-sok népünnepélynek, meg 25 centnek hála, a küzdelmes évtizedek alatt Couney doktorék több ezer, kis súlyuk és/vagy koraszülöttségük miatt a kórházakba be nem fogadott gyerek életét tudták megmenteni. A kis túlélőkből felnőttek lettek, és sokan közülük visszajártak segíteni a Luna Parkba – és egykori megmentőjük 1950-ben bekövetkezett halála után is ápolják ennek a nagyszerű embernek az emlékét.

Z. KARVALICS LÁSZLÓ